

hom no-ls escorçoilàs ni-ls faés neguna *vilania*», Jaume I (Ag., 316.11). «Era un sabater qui tots jorns considerava en una *vilania* que li ac feta un pallicer qui era son vebí ---», i també en plural: «havia fetes al rey qui era son senyor moltes *vilanies* e injúries», Llull (Merav., NCl. iv, 173; i, 98); *Blanq.*, NCl. i, 258.9. Ben cert mot tan robust i genuí en el català del S. xiv com en francès, com ho notem ja pel detall que la *Questa* de Reixac recorre a *vilania* (65.21) en frases on hi ha un mot ben diferent en el seu model francès. «Goig d'altruy errada, *vilania* és», *Compil. de Prov. Ar. S. XIII*, publ. per Mettmann, § 98.

Era encara usual en les cançons populars del segle xiv: «Lo capità haveu perdut? de vostra capitania, / lo qual teniu conegut / per la sua *vilania*: / ja veu la fi que ha feta, / ja veu a què és vengut: / una mort letja, dejecta: / tot lo món n'és somogut», *Cobles sobre la justícia i mort d'Antoni Roca*.

Vilanàs, «la *vilanassa*» [S. xv, DAg.]. *Avilanir* [*avilanit*, Belv.]. *Envilanir*: «diverses persones sens nombre, dels ditz senyors reys són estades preses e raubades, *envilanides*, nafrades e mortes» Perpinyà, 1306?, Finke, *Acta Arag.* III, 553. «Vesent vos --- Tan fort *envilanir*»; «Ab peccats pots *envilanir* la antiquitat de ton linyatge», Llull, *Rims* I, 206; *Prov. de Ramon*, 332.

Villancico cast. [Cervantes] designà primerament una 'copla de villancico', cobla cantada per gent del camp; també es deia *villancete*. En català també es digué *vilancet*, que no sembla haver estat imitat simplement (o potser gens) del cast., car ja ho tenim abans de Cervantes, en el S. xvi, en les *Cançons y vilancets*, l'obra de Pere Seraffí (MilàF, O. C. iv, 188); d'on es degué extraure el *vilanç* de Sanelo I, 139r (ací I, 569b48).

Vilà, *viladà*, *vilajà*, *vilanament*, *vilanàs*, V. *vila* Ni *Vilamalla* ni *Malla* no vénen d'un germ. MANNILA, com ja ho mostra la forma antiga *Vila Almala Vilandre* (exacte?), V. *baladre*: la forma coneguda és *biladre* (sense -n-) *Vilania*, *vilar*, V. *vila* *Vilaret*, V. *olivar* *Vilatà*, *vilatge*, *vilatjà*, *viler(o)*, V. *vila* No hi ha tal *Vilerac*: és *Villerac* el nom del poble de Conflent *Vilert*, que no pot venir de *Willihard* salta a la vista per la fonètica (wi- > Gui- etc.) *Vilesa*, V. *vil* *Vileta*, V. *vila*

*«*Vilets*: comida que se da a los corderos de leche» (CPol, *Vall d'Aneu*, 28), potser de *bes-lets* (> *bejlets*) 'mitges llets'?

Viliella, no hi ha cap prova que les grafies *va(l)lice-lla* citades per Guiter es refereixin a aquest poble i no a una valleta qualsevol. El nom es repeteix a la pagesia de *Vilielles* (també pron. *bàlièl̄as*, dissim.) entre Busa i Llinars d'Aigua d'Ora (Berg.); com que *Viliella* no és una vall, és possible que tots dos surtin de *VIL-LICELLA 'vileta, maset', format com DOMNICELLA > *donzella*, PUELLICELLA > *poncella*.

Vilificar, V. *vil* *Viliguera*, V. *vidiguera* (VIT f.) *Vill* no existeix, almenys en Ausiàs XLII, 2b, on hi ha *vil*, com ho mostra el sentit i la rima amb *gentil*

Villa, V. *vila* *Villà* barbarisme castellà (el cast. *villano* no té res a veure amb el ll. *villus*, car és pron. vulgar en lloc de *milano*), que han introduït alguns botànics en lloc de 'volva' o 'volva de card'; recomano que hi renunciïn puix que *volva* és un mot excel·lent i de sentit clar (susceptible, si cal, d'ampliació o precisió tècnica), car sempre és un descrèdit per a qualsevol científic forjar mots fundats en una etimologia evidentment falsa.

Villada, mala grafia per *billada* variant de *billada* (veg. l'article BITLLA, vol. I, 814b1-29); sembla que també és això el mot que apareix escrit *villada* en un doc. de Puigcerdà a. 1288 (RLR iv, 503). No *Villalba*: és *Vitalba* i mai s'ha dit altrament en català (cosa semblant cal dir de *Villalbi*, *Villar*, *Villarreal* etc., amb els quals transigeix vergonyosament *AlcM*). *Villec*, *Villeraç* i *Villores* tenen -ll-, però no es relacionen amb *Vila*. *Villancet*, V. *vilancet* (VILA) *Villar*, V. *olivar* (OLIVA) *Villera*, V. *bitlla* *Villic*, *villicació*, V. *vila* *Vilme*, V. *vimet* *Vilmemar*, *vilmement*, V. *vil*

VILORDA o *volorda* 'brutícia', 'brossa', mot de les comarques gironeses, probablement pre-romà, veg. ací II, 276b36-50 i nota 14. □ 1.ª doc.: DAg. i escriptors de 1900-1910.

Sobre l'etimologia no es pot dir gaire més que el que ja hi vàrem explicar. En el DAg.: «*bilorda*, Emp.: brutícia amb què es cobreix un rec, canonada etc.; ço que embussa el pas de l'aigua», «*bulorda*, Emp.: brossa que els aiguats deixen a les vores dels rius; fullaraca que resta sota els dipòsits de llenya, brancatge per al foc», «*vilorda*: 1) brut de pols; la taca i ço que la causa, com el fang (prov. de Girona): ex. *quanta vilorda!*; 2) Camprodon: nom genèric dels arbusts; ex.: diuen *vilorda* als boixos, als avellaners bords ---».

Recordo haver sentit *bilórdà* a certs llocs de les parts muntanyoses del bisbat de Girona, pels anys 50 i crec que abans; tinc nota de Vilacolum, d'uns pescadors que pescaven per aquells recs «amb votiró de cucs i un rasclinet, que de vegades arrencava *bilórdà* i tot» 1958 (o sigui la brossa i verdim del fons). L'àrea del mot sobreix ben poc de la diòcesi de Girona per la banda NO., fins a Camprodon (ja tant o més ripollès) i Prats de Molló, 1959; on, anant pels pendents boscosos del SE. del terme em parlaven del que hi havia «al mig de la *bélórdà*» (potser era pròpiament 'brutícia' o només en el sentit en què usem *brut* parlant d'indrets o boscos embardissats). En fi a Torelló, on *AlcM* recull *bilord(r)a* per a «residus del torneament; la *bilorda* de banya s'empra per adobar la terra».

«De camí cap a un mas de la Selva --- vaig arribar al molí de --- no treballa de molts anys --- la resclosa --- ratada, deixa escapar --- les aigües --- La grossa turbina es podreix immòbil sobre el rec eixut, on les aranyes l'enteranyen i les bardisses dels marges la curullen de *vilordes* i fullaraca», Ruyra (*La Basarda*, P. de Rosa I, 89.1f.; narració que ja figura en *Marines i Boscatges*, 1903, pp. 95-100). En un petit recull «Termes i sinonímies» trobat en una llibreta, explicà Ruyra (O. C., 860): «aquest mot l'usava --- una criada, filla